

ΕΙΛΗΘΕΙΣ

— Τῇ δ' Ἰουλίῳ τοῦ λήγοντος ἔτους ἀπέθανεν ἐν Χίῳ ὁ ἐν αὐτῇ γυμνασιάρχης Γεώργιος Ζολώτας, ὃν οἱ ἀναγνώσται τοῦ Νέου Ἑλληνομαθήματος γινώσκουσιν ἄριστα ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ δημοσιευθῆσων πολυτίμων αὐτοῦ συμπληρώσεων εἰς ἡμέτερα ἄρθρα. Ὁ Ζολώτας γεννήθη ἐν Χίῳ τῇ 27 Νομβρίου 1845 ἀπὸ πατρὸς Ἰωάννου ἱερέως. Ἐν Χίῳ δὲ διδαχθεὶς τὰ πρῶτα γράμματα ἐξεπαιδεύθη εἴτα ἐν Σύρῳ καὶ Ἀθήναις, ὅπου καὶ ἐσπούδασεν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ φιλολογίαν, ὑστερον δὲ καὶ νομικὴν. Ἐπὶ μακρὸν δὲ διδάξας ἰδιωτικῶς ἐν Ἀθήναις, προσελήφθη ἔπειτα γραμματεὺς τοῦ ἐν Ἀθήναις Συλλόγου πρὸς διάβασιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, εἰς ὃν μεγάλας παύσας ἐν ὑπηρεσίᾳ μέχρι τοῦ 1885, ὅτε, ἀποσυρθεὶς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, ἦν ἐξεπλήρωσε μετὰ ζήλου καὶ φιλοπατρίας, ἀνεχώρησεν εἰς Χίον, καὶ, πειθόμενος εἰς ἐπίμονον πρόσκλησιν τῶν συμπολιτῶν, ἀνέλαβε τὴν γυμνασιαρχίαν, ἣν καὶ ἐτήρησε μέχρι τοῦ θανάτου. Ἦδη δὲ ὡς μαθητὴς καὶ κατόπιν ὡς φοιτητὴς ἤρχιστο γράφον ὁ Ζολώτας δημοσίᾳ. Καὶ ἰδημοσίευσεν μὲν νεανικά τινα ποιήματα, ἔγραψε δὲ κατὰ διαλείμματα ἀνωνύμως ἄρθρα ἐν διαφόροις ἐφημερίσιν· καὶ ἀρχισυντάκτης δὲ τοῦ Νεολόγου Ἀθηναίων καὶ τῆς Ἐφημερίδος Κορομηλαῖ διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Καὶ λόγους δὲ πλείους ἐξεφώνησε παιδευτικούς, ἐπιταφίους καὶ πανηγυρικούς, ὧν οἱ πλείστοι μένους ἀνέκδοτοι. Κατέλιπε δὲ καὶ πάμπολλα ἐπιγράμματα καὶ ἐπιτύμια ἐν τε τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ καὶ τῇ ὀμιλουμένῃ καὶ συλλογὴν ἀνεκδότων λυρικῶν ποιημάτων ὡς καὶ τινα ὄραματα. Ἀλλὰ τὸ κυριώτατον τῶν ἔργων, ἀφ' ὧν ἀνήρπασεν αὐτὸν ὁ θάνατος ἐπελθὼν, εἶνε ἡ Ἱστορία τῆς Χίου, περὶ ἣν ἠσχολεῖτο ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν, εἴπερ τις καὶ ἄλλος ὢν συγκεκριημένος πρὸς τοῦτο. Τῆς μακρᾶς δ' αὐτοῦ ταύτης ἐργασίας μέγα μὲν μέρος κατέλιπε συνταξαγμένον καὶ ἔτοιμον πρὸς ἔκδοσιν, τὸ δὲ λοιπὸν ἐν σχεδίῳ. Αἱ δὲ ὑπ' αὐτοῦ συναχθεῖσαι παντοῖαι εἰδήσεις εἶνε ἄπειροι καὶ κάλλιστα διατεταγμένα. Ὅθεν δὲν θά εἶνε ἔργον δύσκολον νὰ συνταχθῇ καὶ τὸ λοιπὸν μέρος ἢ τὸ πλείστον τοῦλάχιστον τῶν ὑπολειπομένων. Περὶ τούτου δὲ μανθάνομεν εὐχαρίστως, ὅτι λαμβάνεται φροντίς ὑπὸ φιλοτίμων συμπολιτῶν αὐτοῦ, ὅπως μὴ ἀπολεσθῇ ἡ ἀξιολογιωτάτη αὐτῆς ἐργασία. Ὁμοίως δ' εὐχῆς ἔργον εἶνε νὰ ἐκδοθῇ καὶ ἄλλο ἔργον τοῦ Ζολώτα, καταλειφθὲν ἔτοιμον ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ἔκδοσιν. Εἶνε δὲ τοῦτο ἡ πλήρης συλλογὴ τῶν ἐπιγραφῶν τῆς Χίου μεθ' ἐρμηνείας αὐτῶν. Ἐδωκε δ' ἀφορμὴν εἰς τὸν μεταστάντα λόγιον νὰ προβῇ εἰς τοῦτο τὸ ἔργον ἡ ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν μακρὸν χρόνον τῆς γυμνασιάρχικας ληφθεῖσα φροντίς περὶ ἰδρύσεως ἐν Χίῳ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου, εἰς ὃ περισυνέλεξε πολλοὺς ἐπιγραφίλους λίθους καὶ τινα ἀνάγλυφα. Τῶν ἐπιγραφῶν τούτων τινὲς μὲν ἦσαν ἤδη ἐκδοδομένης, αἱ δὲ πλείους ἀνέκδοτοι, ὧν τινὰς μὲν ἰδημοσίευσεν πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν τῇ Ἀθηναῖ, τὰς δὲ λοιπὰς συμπεριελαβὲν εἰς τὸ ὑπ' αὐτοῦ πρὸς ἔκδοσιν παρεσκευασμένον σύνταγμα τῶν χιακῶν ἐπιγραφῶν. Καθ' ὅλου δὲ θνήσκων ὁ Ζολώτας καταλείπει εἰς τε τοὺς φίλους αὐτοῦ, τοὺς συμπολίτας καὶ τὸ Ἑλληνικὸν σύμπαν μνήμην ἀνδρὸς ἀγαστοῦ, ἐπιστήμονος σοβαροῦ καὶ ἰθνηφειλοῦς ἐργάτου παντὸς καλοῦ.

— Τὸ παρελθὸν θέρος εἶνε ἀξιοσημείωτον διὰ τὰς κατ' αὐτὸ γενομένας ἐρεῖνας τῶν μεσαιωνικῶν μνημείων τῆς Πελοποννήσου. Καὶ δὴ ὁ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀσχολούμενος περὶ τὰ μνημεία τοῦ Μυστρᾶ κ. Γαβριὴλ Millet ἐξηκολούθησε τὴν ἐν τῷ μεσαιωνικῷ ἐρεικιῶνι περισπούδατον αὐτοῦ ἐργασίαν. Ἐξ ἑτέρου δὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, μεριμνῶν περὶ τῶν ἐν Μυστρᾷ ἀρχαιοτήτων, ἀπέστειλεν αὐτῶσι τὸν διδάκτορα τῆς φιλολογίας κ. Ἀδαμαντίου Ἀδαμαντίου μετὰ τῆς ἐντολῆς εὖπως συντάξῃ καὶ ὑποβάλλῃ ἔκθεσιν περὶ τῶν ἐκεῖ βυζαντιακῶν μνημείων, περὶ τῆς καταστάσεως ἐκάστου αὐτῶν καὶ περὶ τῶν θεμάτων γενέσθαι πρὸς εὐπρέπειαν καὶ ὑποστήριξιν αὐτῶν. Τὴν διαταγὴν δὲ ταύτην τοῦ Ὑπουργείου ἐξέτελεσεν ὁ κ. Ἀδαμαντίου ὑποβαλὼν μακρὰν ἔκθεσιν μετὰ τὴν ἐπίπαυτον αὐτοῦ ἐκ Μυστρᾶ, ἧκου διήτριψε τὸν Ἰούλιον καὶ τινὰς ἡμέρας τοῦ Αὐγούστου, τῆς διαμονῆς αὐτοῦ συμπεσοῦσης μετὰ τῆς τοῦ κ. Millet. Τὸ δὲ συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας, συνελθὸν κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου, ἀπεφάνισαι νὰ ἀναλάβῃ ἐργασίαν πρὸς ὑποστήριξιν καὶ εὐπρέπειαν τῶν μνημείων τοῦ Μυστρᾶ. Ἀνέθηκε δὲ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐκοπτεῖαν τῶν ἐργασιῶν τούτων εἰς τὸν αὐτὸν κ. Ἀδαμαντίου, ὅστις καὶ θέλει μεταβῆ πρὸς τοῦτο εἰς Μυστρᾶν ἀρχομένου τοῦ Ἰανουαρίου, λαβὼν ἐντολὴν τοῦ Ὑπουργείου ἐνὰ μὲν μόνιμως ἐν Μυστρᾷ πρὸς ἐκοπτεῖαν διαρκῆ τῶν δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἑταιρείας ἐκτελεσθησομένων ἐργασιῶν πρὸς στερεώσασιν καὶ συντήρησιν τῶν ἐκεῖ μεσαιωνικῶν μνημείων.

Ἄλλὰ πλὴν τοῦ Μυστρᾶ ὅμοιαι ἐργασίαι ἀνατέθησαν εἰς τὸν κ. Ἀδαμαντίου καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ πελοποννησιακὸν Γεράκι.

Εἰς τὸ ἠγνοημένον τοῦτο κέντρον μεσαιωνικοῦ βίου ἐν Ἑλλάδι ἐφείλικε τὴν προσοχὴν τοῦ συντάκτου τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος ὁ ἐν Ῥώμῃ κ. William Müller δι' ἐπιστολῆς τῆς 3/16 Μαρτίου 1906 ἑλληνιστὶ γεγραμμένης καὶ ἔχουσης ἀπολεξεῖ ὧδε:

«Μόλις ἐπισκεφθεὶς τὰ φραγκικὰ καὶ ἄλλα μεσαιωνικὰ κάστρα τῆς Λακωνίας, λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς γράψω περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν, διότι εἶθε εἰς ἐκ τῶν πολὺ ὀλίγων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἠνδιαφέρονται δι' αὐτὰ τὰ θαυμάσια ἱστορικὰ μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος.

«Πρόκειται μάλιστα περὶ τοῦ κάστρου τοῦ Γερακίου. Ἐῦρον ἐκεῖ ἐννέα ὠραίας ἐκκλησίας, ἐν ταῖς ὁποίαις ὑπάρχουν οἰκόσημα καὶ εἰκόνες τῆς φραγκικῆς ἐποχῆς, μοναδικὸν πρᾶγμα, κατ' ἐμὲ, ἐν Ἑλλάδι. Ἐν τῇ τελευταίᾳ τῶν ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία δὲν ἔχει ὄνομα, ἀλλὰ εὐρίσκεται ἐν τῷ ἄλλῳ μέρει τοῦ λόφου, ἀπέναντι τοῦ κάστρου, ὑπάρχει τοιχογραφία σπανιωτάτη καὶ ἱστορικῶς πολὺ ἠνδιαφέρουσα. Βλέπει κανεὶς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, ὁ ὅποιος μετὰ τῶν ἵππων του πολιορκεῖ μίαν πόλιν (τὴν Ἰεριχώ, ὑποθέτω). Ὁ τε Ἰησοῦς καὶ οἱ ἵπποι του φέρουν φραγκικὰ ὅπλα καὶ πανοπλίαν τῆς ἐποχῆς τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, καὶ ὁ Ἰησοῦς ἔχει ἐπὶ τῆς ἀσπίδος του ἐν οἰκόσημον, δηλαδὴ ἓνα ἀστὴρα μέσα εἰς μίαν ἡμισφαιρῶν. Αὐτὸ τὸ οἰκόσημον ὑπάρχει καὶ εἰς σχεδὸν ὅλας τὰς ἐκκλησίας τοῦ Γερακίου, ὥστε ὑποθέτω νὰ εἶνε τὸ οἰκόσημον τοῦ Guy de Nivelet, ὁ ὅποιος, καθὼς ἠξυῦρετε, ἦτο αὐθέντης τοῦ Γερακίου. Διὰ τοῦτο θὰ ἐρωτήσω ἐν Παρισίοις.

«Τώρα, τὸ ζήτημα εἶνε νὰ σωθῇ αὐτὸ τὸ ἀριστούργημα. Ὁ δήμαρχος, ὁ ὅποιος εἶνε πεκαυτευμένος καὶ διαφωτισμένος ἄνθρωπος, δὲν ἔχει τὰ μέσα. Πρέπει νὰ ληφθοῦν ἀμέσως τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ νὰ σωθῇ αὐτὴ ἡ ἐκκλησία ἡ ὁποία θὰ πῆσῃ ἐντὸς ὀλίγου, ἐνῷ τώρα ἡ τοιχογραφία βλέπεται καθ' ἡμέραν ὑπὸ τῆς βροχῆς, διότι ὑπάρχει μέρος τοῦ τοίχου τὸ ὅποιον εἶνε χαλασμένον . . .»

Καὶ ὀλίγον μὲν κατόπιν, τῇ 4 Ἰουνίου 1906 ἔ. ν. ὁ κ. Müller ἐδημοσίωσεν ἐν

τῆ Morning Post ἄρθρον ἐπιγραφόμενον the castle of Geraki. Ἐν δ' ἔτος πρὸ τῆς σταλείσης μοι ἐπιστολῆς, τὸ θέρος 1905, οἱ ἱταῖροι τῆς ἐνταῦθα ἀγγλικῆς Σχολῆς ἀνασκάπτοντες εἰς Γεράκι, ἐστρέψαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν καὶ εἰς τὰς μεσαιωνικὰς ἀρχαιοτάτας. Καὶ ὁ μὲν κ. Τοῦ ἐξέδωκε δύο ἐπιγραφὰς ἐν τῷ ἐπ' ἐσχάτων δημοσιευθέντι Annual report of the British School at Athens. N° XI. Session 1904-1905 σ. 105 κ. ε., ὁ δὲ κ. Alan J. B. Wace πραγματεῖαν μετ' εἰκόνων Frankish Sculptures at Parori and Geraki (αὐτόθι σ. 138 κ. ε.).

Ἄμα δὲ λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Müller ἔσπευσα νὰ συστήσω τὴν λήψιν τῶν προσερχόντων μέτρων περὶ τῶν μνημείων τοῦ Γερακίου εἰς τὸν γενικὸν ἔφορον τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Παναγιώτην Καβαδῖαν καὶ τὸν ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Ἀνδρέαν Στεφανόπουλον, οἵτινες πολὺ ἐδειξαν ἐνδιαφέρον. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἐνεθάρρυνε καὶ ἐπίσκευσί τὴν μέρησαν αὐτῶν ἢ κατ' ἐμὴν εἰσήγησιν τῆ 28 Μαΐου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον περὶ διασωστικῶς τῶν μνημείων τοῦ Γερακίου ἐκφρασθεῖσα εὐχὴ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν ἱταίρων τῆς Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἐταιρείας.

Τῶν ἐνεργειῶν δὲ τούτων ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἡ δοθείσα εἰς τὸν κ. Ἀδαμαντίου ἐντολὴ τοῦ Ὑπουργείου, ὅπως μετὰ τὸν Μυστράν μεταβῆ εἰς τὸ Γεράκι καὶ γνωρίσῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον «τὰ δέοντα γενέσθαι πρὸς ὑποστήριξιν καὶ εὐπρέπειαν τῶν ἐκεῖ πραγματικῶν μνημείων».

Πράγματι δ' ἐκ Μυστρά μετέβη ὁ κ. Ἀδαμαντίου τὸ πρῶτον μετὰ τοῦ κ. Millet εἰς Χρυσάφα, ὅπου, ὡς γνωστὸν, εὐρίσκονται ἄξια λόγου βυζαντιναὶ ἐκκλησίαι τοῦ δεκάτου τρίτου καὶ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος ὡς καὶ ἄλλαι νεώτεραι τοῦ δεκάτου ἐβδόμου (Ἴδε καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Κωνστ. Ζησίου «Μυστράς» ἐν τῆ Εἰκονογραφικῇ τῷ Νοεμβρίῳ 1906 σ. 4-5, ἐν ᾧ καὶ δύο ἀξιόλογοι εἰκόνες τῆς Ὀδηγητρίας τοῦ Βροντοχίου καὶ μία τοῦ εἰς Χρυσάφα ναοῦ τῆς Κοιμήσεως). Ἐκ δὲ Χρυσάφων μετέβησαν μεσοῦντος τοῦ Αὐγούστου εἰς Γεράκι. Καὶ ὁ μὲν κ. Millet μετὰ τοῦ συνοδύσαντος αὐτὸν κ. Grégoire διέτριψαν αὐτόθι ἐπὶ δύο ἡμέρας, ὁ δὲ κ. Ἀδαμαντίου ἐμελέτησεν ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας πάντα τὰ μεσαιωνικὰ μνημεῖα τοῦ Γερακίου καὶ τῶν περιχώρων, ἐρωτογράφησε τὰ κάλλιστ' αὐτῶν, ἀντέγραψε τὰς ἐπιγραφὰς καὶ συμπάρελαβε πανομοιότυπα καὶ ἔκτυπα τῶν ἐπιγραφῶν καὶ πολλῶν κοσμημάτων, δυνάμενος οὕτω νὰ διαφωτίσῃ δι' εἰδικῆς ἱστορικῆς καὶ τεχνικῆς μελέτης τὰ κατὰ τὸ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψὴν σπουδαῖον τοῦτο κέντρον τῆς φραγκοβυζαντινῆς τέχνης. Ἐτέλος δ' ἐκ Γερακίου ἐπισκέφθη ὁ κ. Ἀδαμαντίου ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ Ἐλους καὶ τῆς μεσσηνιακῆς πεδιάδος ἀξίους λόγου βυζαντινοὺς ναοὺς, περὶ οὓς θέλει εἶδαι ἐνδιατρίψαι.

— Ὁ συντάκτης τοῦ Νέου Ἑλληνομνημῶνος, ἀποδημήσας εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἀπὸ τῆς 10 Ἰουνίου μέχρι τῆς 26 Ὀκτωβρίου, ἐπισκέφθη χάριν μελετῶν ἱστορικῶν καὶ φιλολογικῶν τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ἑλβετίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ τοὺς Παρισίους. Αἱ δὲ βιβλιοθήκαι καὶ τὰ ἀρχεῖα, ἐν οἷς εἰργάσθη ἀμέσως ἢ ἐμμέσως διὰ δανεισμοῦ χειρογράφων ἐν ἄλλαις βιβλιοθήκαις ἢ λήψεως ἀντιγράφων καὶ φωτογραφιῶν, εἶνε τὰ ἑξῆς:

α') Τὸ δημόσιον ἀρχεῖον Ἀγκῶνος β') Ἡ ἐν Βενετίᾳ Μαρκανθ βιβλιοθήκη γ') Τὸ ἐν Βενετίᾳ Ἀστικὸν μουσεῖον (Museo civico) δ') Τὸ ἐν Βενετίᾳ Δημόσιον ἀρχεῖον τὸ ἐκτελεγόμενον τῶν Φράρων ε') Ἡ ἐν Βουονίᾳ Πανεπιστημιακὴ βιβλιοθήκη ς') Τὸ ἐν Μαντοῦᾳ Δημόσιον ἀρχεῖον ζ') Ἡ ἐν Μεσσήνῃ Πανεπιστημιακὴ βιβλιοθήκη η') Ἡ ἐν Λούκκῃ Δημοσία βιβλιοθήκη θ') Ἡ ἐν Νεαπόλει Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη ι') Ἡ ἐν Νεαπόλει βιβλιοθήκη τῶν Ἱερωνυμιτῶν (Gerolamini) ια') Ἡ ἐν Περουσίᾳ Δημοτικὴ βιβλιοθήκη (Biblioteca Comunale) ιβ') Τὸ ἐν Περουσίᾳ Δη-

μοτικὸν ἀρχεῖον (Archivio Comunale)· ιγ') Τὸ ἐν Σιένη Δημόσιον ἀρχεῖον· ιδ') Τὸ ἐν Ταυρίνῳ Δημόσιον ἀρχεῖον· ιε') Ἡ βιβλιοθήκη τοῦ ἐν Ταυρίνῳ Ἀθηναίου· ις') Ἡ ἐν Μεδιολάνῳ Ἀυτοκρατορικὴ βιβλιοθήκη· ιζ') Ἡ ἐν Μεδιολάνῳ βιβλιοθήκη Itgera· ιη') Τὸ ἐν Μεδιολάνῳ Δημόσιον ἀρχεῖον· ιθ') Ἡ ἐν Ρώμῃ βιβλιοθήκη τοῦ Βατικανοῦ· κ') Ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ Λαυρεντιακὴ βιβλιοθήκη· κα') Ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ Μαρουκελλιανὴ βιβλιοθήκη· κβ') Ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη· κγ') Ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ Ρικκαρδιανὴ βιβλιοθήκη· κδ') Τὸ ἐν Φλωρεντίᾳ Δημόσιον ἀρχεῖον· κε') Τὸ ἐν Φλωρεντίᾳ μοναστήριον Bargello· κς') Ἡ ἐν Γενεύῃ Δημοσιὰ βιβλιοθήκη· κζ') Ἡ ἐν Βέρνη τῆς Ἑλβετίας Ἀστικὴ βιβλιοθήκη· κη') Ἡ ἐν Βασιλείᾳ τῆς Ἑλβετίας Ἀστικὴ βιβλιοθήκη· κθ') Ἡ ἐν St. Gallen τῆς Ἑλβετίας μοναστηριακὴ βιβλιοθήκη· λ') Ἡ ἐν Βρυξελλαῖς Βασιλικὴ βιβλιοθήκη· λα') Ἡ ἐν Λουγδούνῳ τῆς Ὀλλανδίας Πανεπιστημιακὴ βιβλιοθήκη· λβ') Ἡ ἐν Μονάχῳ Βασιλικὴ βιβλιοθήκη· λγ') Τὸ ἐν Μονάχῳ Ἐθνικὸν Μουσεῖον· λδ') Ἡ ἐν Νυρεμβέργῃ βιβλιοθήκη· λε') Ἡ ἐν Ἐξιδελβέργῃ Πανεπιστημιακὴ βιβλιοθήκη· λς') Ἡ ἐν Στουτγάρδῃ Βασιλικὴ βιβλιοθήκη· λζ') Ἡ ἐν Λειψίᾳ Πανεπιστημιακὴ βιβλιοθήκη· λη') Ἡ ἐν Βιέννῃ Αὐτοκρατορικὴ βιβλιοθήκη· λθ') Ἡ ἐν Μόσχᾳ Συνοδικὴ βιβλιοθήκη· μ') Ἡ ἐν Παρισίοις Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη· μα') Ἡ ἐν Παρισίοις βιβλιοθήκη τοῦ Arsenal· μβ') Τὸ ἐν Παρισίοις μουσεῖον Cluny· μγ') Τὸ ἐν Παρισίοις Δημόσιον ἀρχεῖον· μδ') Ἡ ἐν Στοκχόλμῃ βιβλιοθήκη· με') Ἡ ἐν Οὐψάλῃ Βιβλιοθήκη· μς') Ἡ ἐν Κοπενάγη Βασ. βιβλιοθήκη.

Καὶ ἰδίᾳ μὲν ἠσχολήθη κατὰ τὴν περιοδείαν ταύτην ὁ συντάκτης τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος περὶ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς συλλογῆς τῶν πηγῶν τῆς ἱστορίας τοῦ δεσποτάτου τῆς Πελοποννήσου ἐπὶ τῶν Παλαιολόγων, πλείστην ὄσπιν συλλέξας νίαν ὕλην συνισταμένην ἐκ λόγων, ἐπιστολῶν, ποιημάτων καὶ παντοίων ἄλλων συγγραμμάτων, πρωτοτύπων ἐγγράφων, σφραγίδων κτλ. Πλὴν δὲ τούτων ἐμελέτησεν, ἀντίβαλε καὶ ἀντέγραψεν ὡς πλείστα ἄλλα χειρόγραφα καὶ ἔγγραφα, ἀναφερόμενα κυρίως εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ γραμματείαν τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους καὶ ἐπὶ τῆς τουρκοκρατίας, ἐν οἷς καὶ πολλὰ μονωδία καὶ θρήνοι ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μεταξὺ δὲ τῶν ἀντιβληθέντων εἶνε καὶ τὰ ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἀποφθίγματα τοῦ Λαερτίου τὰ κατ' ἀντιβολὴν πρὸς τὸν Παρισιακὸν κώδικα Suppl. 134 ἐκδιδόμενα ἐν τῷ ἀνά χειρὸς τόμῳ τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος, τὸ ὑπὸ τοῦ Tafel καὶ Fallmerayer κακῶς ἐκδεδομένον τραπέζουντικὸν χρονικὸν τοῦ Παναρέτου καὶ ἡ ὑπὸ Παϊανίου ἑλληνικὴ μετάφρασις τοῦ Εὐτροπίου. Ταύτης ἀντιβλήθησαν πρὸς τὸ ἤδη πρότερον εὐρισκόμενον παρ' αὐτῷ ἐκ τοῦ Ἀγιοραϊτικοῦ κώδικος τῆς μονῆς Διονυσίου ἀντίγραφον οἱ κώδικες τῆς Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης καὶ τῆς ἐν Μονάχῳ. Ὁμοίως δ' ἐπ' ἴσης εἰδικῶς διέτριψεν ὁ συντάκτης τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος κατὰ ταύτην τὴν περιοδείαν περὶ πᾶν περισυλλογὴν τῶν ἔργων τοῦ Ἰωάννου Ἀργυροπούλου καὶ ἐγγράφων ἀναφερομένων εἰς αὐτὸν καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μέγα μέρος τῆς ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ταύτῃ ἀποδημίᾳ συλλεχθείσης ὕλης θέλει ἐκδοθῆ τὸ πρῶτον ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι.

— Ἡ γνωσθεῖσα πρόθεσις τῆς δημοτικῆς ἀρχῆς Καλαμῶν νὰ προβῇ εἰς τὴν κατάδάρσιον τοῦ ἐν τῇ πόλει ἱστορικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὅστις δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐκηρύχθη ἀρχαιολογικὸν μνημεῖον κατὰ τὰ ἀγγελθέντα ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Β' σ. 253, ἐνθα ἐξεδόθη καὶ ἡ ἐπιγραφή περὶ τῆς ἱστορίσεως αὐτοῦ κατὰ τὸν δέκατον ἐβδομὸν αἰῶνα, προεκάλεσε δικαίως πολλὴν ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ λόγον. Ἐντεῦθεν δὲ λαβὼν ἀφορμὴν ἔγραψεν ὁ κ. Ἀδαμάντιος Ἀδα-

μαντίου μακρὰν διατριβὴν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος τῆς Καλαμάτας ἐν τῷ φύλλῳ τῆς ἡμερίδος Ἀθῆναι τῆς 11 Δεκεμβρίου 1906, ἐν ᾧ διὰ μακρῶν περιγραφῶν τὴν ἐκκλησίαν καταδεικνύει τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς σημασίαν.

— Ἡ Πρυτανεία τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἐξέδωκε τῇ 10 Δεκεμβρίου 1905 τὴν ἐξῆς προκήρυξιν περὶ διαγωνισμοῦ πρὸς συγγραφὴν Ἱστορίας τῆς Θεσσαλίας:

« Συμφώνως τῇ θελήσει τοῦ ἀγωνοθέτου Βασιλείου Γεωργίου Σουλῆνη τοῦ Θεσσαλοῦ, προκηρύσσεται διαγωνισμὸς πρὸς συγγραφὴν Ἱστορίας τῆς Θεσσαλίας ἀπὸ τῆς ἑποχῆς τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς προσαρτήσεως εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, διηρημένης εἰς μέρη τρία, ἴτοι:

α) Ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως μέχρι τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου μετὰ μακρᾶς τοπογραφικῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἱστορικῆς ἐξετάσεως τῶν κατὰ τὴν Θεσσαλίαν ἀπὸ τῶν προϊστορικῶν χρόνων μέχρι τῆς Χριστοῦ γεννήσεως.

β) Ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου μέχρι τῆς ἀλώσεως ὑπὸ τῶν Τούρκων.

γ) Ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ὑπὸ τῶν Τούρκων μέχρι τῆς προσαρτήσεως τῆς Θεσσαλίας εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, μετὰ ἔκτενοδῶς ἐξετάσεως τῶν κατὰ τὸ ἔμποριον, τὰ σχολαία καὶ τοὺς λογίους τῆς Θεσσαλίας ἐπὶ τουρκοκρατίας.

« Τὰ εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποβαλλόμενα ἔργα ὀφείλουσι νὰ εἶνε συντεταγμένα κατὰ τὰς πηγὰς, θέλουσι δὲ προτιμηθῆ τὰ στηριζόμενα κατὰ τὸ δυνατόν ἐπὶ νέων πηγῶν.

« Τὰ χειρόγραφα παραδίδονται εἰς τὸ γραφεῖον τῆς πρυτανείας μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου 1906.

« Ἑλληνοφίλοι ἴσονται, κατὰ τὴν θέλησιν τοῦ διαθέτου, οἱ τὴν Σύγκλητον τοῦ Πανεπιστημίου ἀποτελοῦντες κατὰ τὸ ἔτος τῆς βραβεύσεως καθηγηταί, ἑξαιρέσει ἐκείνου, οὗτινος πόνημα ἤθελεν ὑπάρχει ἐν τῷ ἀγῶνι. Ἀλλ' ἡ μὲν Σύγκλητος δύναται ν' ἀναθέσῃ τὴν κρίσιν ἐξ ἐκτροπῆς εἰς εἰδικοὺς κριτὰς ἐκ τῶν καθηγητῶν, οἱ δὲ καθηγηταί τῆς ἱστορίας, καθὼς δυνάμενοι νὰ ὑποβάλλωσιν ἔργα εἰς τὸν διαγωνισμὸν συμφώνως τῇ θελήσει τοῦ διαθέτου, ἰδηλώσαν δὲ νὴν θέλουσι συμμετάσχει αὐτοῦ, ὅπως ἀφήσωσιν ἐλεύθερον τὸ στάδιον τῆς ἐργασίας εἰς ἄλλους λογίους.

« Γίνονται δεκτὰ εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἔργα πραγματευόμενα εἴτε καὶ τὰ τρία μέρη τῆς Ἱστορίας τῆς Θεσσαλίας, εἴτε ἐν μόνον μέρει ἢ δύο. Ἔργου δὲ πραγματευομένου καὶ τὰ τρία μέρη οἱ κριταί δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ βραβεύσωσι τὸ ὅλον, ἀλλὰ μόνον τὰ μέρη τὰ ἄξια βραβεῖου.

« Ἄν οὐδὲν τῶν ὑποβληθησομένων ἔργων κριθῆ ἄξιον βραβεῖου, θέλει δημοσιευθῆ διακήρυξις νέου διαγωνισμοῦ δι' ἐκεῖνα τὰ μέρη ἅτινα ἤθελον μείνει ἀβράβευτα.

« Τὸ ἄθλον ἴσται χιλίων τετρακοσίων δραχμῶν δι' ἕκαστον τῶν μερῶν ».

— Ἐξ ὀνόματος τῆς ἐν Καίρῳ Ἡπειρωτικῆς ἀδελφότητος ὁ ἀντιπρόεδρος αὐτῆς κ. Κ. Εὐαγγελίδης ἐξέδωκε τῇ 1 Αὐγούστου 1906 τὴν ἐξῆς προκήρυξιν περὶ συγγραφῆς τοῦτο μὲν γεωγραφικῆς, τοῦτο δὲ ἱστορικῆς μελέτης περὶ τῆς Ἡπείρου:

« Αὐτάδελφοι ὁμογενεῖς Ἡπειρωταί, οἱ κ. κ. Φίλιππος καὶ Μάρκος Δ. Φιλίππου, προκηρύσσωσι δύο διαγωνίσματα, ὁ μὲν πρὸς συγγραφὴν Γεωγραφικῆς μελέτης τῆς Ἡπείρου, ὁ δὲ Ἱστορικῆς, ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὄρους:

1) Ἡ μὲν Γεωγραφικὴ μελέτη νὰ διαλαμβάνῃ

α.) Τὴν φυσικὴν τῆς Ἡπείρου διαίρεσιν μετὰ τῶν ὄριων, τὴν πολιτικὴν διαίρεσιν καὶ κυβένησιν τῆς χώρας, τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν αὐτῆς, τὴν βιομηχανικὴν, γεωργικὴν, ἐμπορικὴν καὶ ἐν γένει οἰκονομικὴν κατάστασιν, τὰ θρησκείματα, τὰς συγκοινωνίας, τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα.

β'.) Ἀκριβῆ στατιστικὴν μετὰ πίνακος προσηρτημένου ἐν τέλει τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων ἐν συνόλῳ, κατὰ διαμερίσματα, πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία. Ἐπίσης στατιστικὴν μετὰ πίνακος τοῦ κληροῦ, τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μονῶν, τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, τῶν σχολείων, τῶν διδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ μαθητῶν. Ἀκριβῆ κατάλογον τῶν κληροδοτημάτων καὶ ιδιωτικῶν πόρων πρὸς συντήρησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀνάγκας ὡς δυνατὸν νὰ ἔχωσι διαμερίσματα τινὰ ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκπαίδευσιν, καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ σχετικὸν πρὸς τὸν Ἑπαιρωτικὸν Ἑλληνισμόν ἐν σχέσει καὶ συγκρίσει πρὸς τὰ ἄλλα ἐν Ἑπίρῳ στοιχεία.

2) Ἡ δὲ Ἱστορικὴ μελέτη νὰ διαλαμβάνη

α'.) Τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑπίρου ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, μετὰ μείζονος ἀναπτύξεως αὐτῆς ἐν τοῖς χρόνοις καθ' οὓς καταφαίνεται ἰδραῖος καὶ συμπαγῆς ὁ ἑλληνικὸς τῆς χώρας χαρακτήρ.

β'.) Τὴν καταγωγὴν, ἀφομοίωσιν ἢ ὑπαρξιν ἀλλογλώσσων στοιχείων, ἐὰν ὑπάρχωσι τοιαῦτα, καὶ τὴν ὁμοφυλίαν ἢ μὴ αὐτῶν.

3) Ἀμφότερα δὲ τὰ ἔργα πρέπει

α'.) Νὰ ὦσι συγγεγραμμένα ἐν γλώσσῃ καθαραιούσῃ ἀλλ' εὐκαταλήπτῳ, γεγραμμένα δὲ καθαρῶς καὶ ἐπὶ τῆς ἑτέρας μόνον τῶν σελίδων.

β'.) Νὰ φέρωσιν ὡς ἐπικεφαλίδα ῥητόν τι, ὅπερ πρέπει ἐπίσης νὰ ᾖ γεγραμμένον μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως ἐντὸς φακέλου ἐσφραγισμένου, ὅστις θέλει συναποσταλῆ μετὰ τῶν χειρογράφων.

Ἐκάτερον θ' ἀποτελεσθῆ ἐξ 20 τοῦλάχιστον τυπογραφικῶν φύλλων, σχήματος 8ου.

Θὰ ἀποσταλῶσιν ἐσφραγισμένα καὶ ἐπὶ συστάσει τοῦλάχιστον μέχρι τῆς 1)14 Σεπτεμβρίου 1907 μετὰ τὴν διεύθυνσιν C. EVANGELIDES B. P. 966 Le Caire (Egypte).

Οἱ κριταὶ ὀρισθήσονται ἅμα τῇ λήξει τῆς ἀνω ὀριζομένης προθεσμίας, ἡ δὲ κρίσις ἀναγνωσθήσεται ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ ὀρισθησομένῳ ὑπὸ τῶν ἀγωνοθετῶν ἐν βραχεί χρόνῳ.

Εἰς ἑκάτερον τῶν σχετικῶς τελειοτέρων ἔργων ἀπονεμηθήσεται γέρας 1000 χρ. δρ.

Ἄν οἱ κριταὶ ἤθελον βεβαιώσῃ, ὅτι ἡ Γεωγραφικὴ μελέτη ἔσται ἀξία καὶ βραβεύσεως, προστεθήσεται ὡς ἐπαθλὸν τῷ συγγραφεὶ τὸ ποσὸν 250 χρυσῶν δραχμῶν.

Τὰ βραβευθησόμενα ἔργα ἔσονται κτήματα τῆς Ἑπαιρωτικῆς Ἀδελφότητος Αἰγύπτου ἐν Καίρῳ.

Ἄν ὁ συγγραφεὺς ἀπαιτήσῃ, δύναται νὰ μὴ ἀπαγγελθῆ κατὰ τὴν κρίσιν μηδὲ νὰ ἀναγραφῆ ἐν τῇ ἐκδόσει τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

— Ἡ Διευθύνουσα τὸν Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτικὸν Σύνδεσμον ἐπιτροπῇ, συμφώνως πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγωνοθέτου κ. Μ. Κοργιαλένιου, προκήρυξε τὸ δεύτερον διαγώνισμα πρὸς συγγραφὴν βιβλίου ἀναφερομένου εἰς τὸν κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος Καποδίστριαν ὡς πρῶτον θεμελιωτὴν τῆς Δημοτικῆς ἡμῶν Ἐκπαιδεύσεως ὑπὸ τοῦς ἐξῆς ὅρους:

1. Τὸ βιβλίον θάποτελῆται ἐξ 100 περίπου σελίδων σχήματος 16ου.

2. Τὰ χειρόγραφα εὐανόγνωστα καὶ γεγραμμένα ἐπὶ τῆς μιᾶς ὀφείως τοῦ χαρτοῦ πρέπει νὰ ἀποσταλῶσι πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς κ. Δ. Βικέλαν μέχρι τῆς 31 Ἰανουαρίου 1907.

3. Ἐκαστον χειρόγραφον πρέπει νὰ φέρῃ διακριτικὸν ῥητόν καὶ νὰ συνοδεύηται ὑπὸ

ἑσφαρισμένου φακέλου περιέχοντος τὸ ὀνοματεπώνυμον τοῦ γράφαντος, ἔξωθεν δὲ τὸ ἐπὶ τοῦ οἰκείου χειρογράφου φητόν.

4. Οἱ κριταὶ τοῦ ἀγωνίσματος θὰ ὀρισθῶσιν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου ἐκλεγόμενοι ἀνὰ ἓνα ὑπὸ τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων», τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσοῦ» καὶ τοῦ «Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων»· ἡ δὲ κρίσις θὰ ἀναγνωσθῆ δημοσίᾳ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Μαΐου 1907 ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων.

5. Εἰς τὸ βραβευθησόμενον ἔργον, ἂν κριθῆ τι ἄξιον βραβεύσεως, θάπνευται χρηματικὸν γέρας δρ. 500.

6. Τὸ βραβευθησόμενον ἔργον θεωρεῖται κτῆμα τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων, ὅστις ἐκδίδων τοῦτο ὑποχρεοῦται νὰ παραχωρήσῃ 200 ἀντίτυπα δωρεάν. Ἐν ἡ περιστάσει ὁ Σύλλογος δηλώσῃ ὅτι δὲν ἀναδέχεται τὴν ἔκδοσιν, τὸ ἔργον ἀνήκει εἰς τὸν γράφαντα. Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγωνοθέτου τὸ βιβλίον πρέπει νὰ εἴναι γεγραμμένον κατὰ τρόπον σαφῆ καὶ ἀπλοῦν ὡς προσωρισμένον νὰ ἀναγνωσθῆ ὑπὸ τῶν πολλῶν.

— Ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας παρυσκέυασε πρὸς ὑποβολὴν εἰς τὴν Βουλὴν τὸ ἑξῆς Σχέδιον Νόμου Περὶ ἐφόρου τῶν μεσαιωνικῶν καὶ ἱστορικῶν μνημείων·

«Ἄρθρον 1. Πρὸς ὑποστήριξιν, συντήρησιν καὶ ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τῶν μεσαιωνικῶν καὶ ἱστορικῶν μνημείων διορίζεται εἰς ἔφορος τῶν μνημείων τούτων λαμβάνων τὸν αὐτὸν μισθὸν ὃν καὶ οἱ ἔφοροι ἀρχαιοτήτων, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου ΒΨΑΒ' τῆς 10 Ἀπριλίου 1900, καὶ ὑπαγόμενος εἰς τὰς αὐτὰς εἰς αὐτὰς διατάξεις περὶ πειθαρχικῶν ποινῶν καὶ μονιμότητος.

Ὁ ἔφορος οὗτος ὑπηρετεῖ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐν ἔδρᾳ ὀριζομένη ἐκάστοτε διὰ Β. Διατάγματος.

Ἄρθρον 2. Ἐφορος τῶν μεσαιωνικῶν καὶ ἱστορικῶν μνημείων διορίζεται διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας δημοσιεύσας ἄξιαν λόγου πραγματείαν περὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας ἢ τέχνης καὶ προειτέσας ἐν διαγωνισμῷ οὗ τὰ καθέκαστα ὀρισθήσονται διὰ Β. Διατάγματος.

Τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ διαγωνισμοῦ ἀποτελοῦσιν ὁ γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ δύο καθηγηταὶ τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου προτεινόμενοι ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως.

Ἄρθρον 3. Τὰ καθέκαστα τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐφόρου τῶν μεσαιωνικῶν καὶ ἱστορικῶν μνημείων θέλουσιν ὀρισθῆ διὰ Β. Διατάγματος.

Προτάσσεται δὲ τοῦ παρασκευασθέντος Νομοσχεδίου ἡ ἀκόλουθος βραχεία ἔκθεσις·

«Πρὸς τὴν Βουλὴν.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλω πρὸς ἐπιτήξεις ὑμῶν τὸ ἐπόμενον Σχέδιον Νόμου περὶ ἰδρύσεως μιᾶς θέσεως ἐφόρου τῶν μεσαιωνικῶν καὶ ἱστορικῶν μνημείων, ἐδρεύοντος ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ λαμβάνοντος τὸν αὐτὸν ἐκ δρ. 250 κ. ἑ. μισθὸν ὃν καὶ οἱ ἔφοροι ἀρχαιοτήτων.

Κρίνω περιττὸν νὰ ἐξάρω τὴν ἀνάγκην τῆς ἰδρύσεως τιαύτης θέσεως, προκειμένου νὰ γίνῃ νῦν ἔναρξις ἐκτελέσεως συστηματικῶν ἐργασιῶν πρὸς ὑποστήριξιν, συντήρησιν καὶ εὐπρέπειαν τῶν μεσαιωνικῶν ἡμῶν μνημείων, οἷα τὰ ἐν Μυστρῇ, ἐν Γεράκι, ἐν Χλεμουτσίῳ κλπ. Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου μόνον διὰ τῆς μισθοδοσίας τοῦ διοριστέου ἐφόρου θέλει βαρυνθῆ, διότι τὴν δαπάνην τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων ἔχει ἀναλάβει ἡ Ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία.»